

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Жердецька Л.В.

- ||_ 20 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

за магістерською програмою професійного спрямування

Управління діяльністю банків на фінансовому ринку

на тему «**Цифрова трансформація банківських продуктів на роздрібному
ринку**»

Виконавець

Студентка 6 курсу 62 групи факультету
фінансів та банківської справи

Матусяк Альона Вікторівна _

/підпис/

Науковий керівник

д.е.н., професор

Кузнєцова Людмила Вікторівна

/підпис/

Одеса 2019

АНОТАЦІЯ

Матусяк Альона Вікторівна,

«Цифрова трансформація банківських продуктів на роздрібному ринку»,
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі
спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською
програмою за магістерською програмою професійного спрямування
Управління діяльністю банків на фінансовому ринку
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – діяльність банків на ринку роздрібних продуктів в умовах впливу цифрової економіки.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти сутності та особливостей цифрової економіки. Розглянуті питання впливу процесів цифровізації на діяльність банків на роздрібному ринку, визначені та охарактеризовані основні види цифрових роздрібних банківських продуктів та послуг. Проналізовано цифрові банківські послуги на грошовому та кредитному ринках. Визначено напрями вдосконалення існуючих та впровадження нових цифрових послуг банками України. Запропоновано методичні підходи до визначення ефективності інноваційних послуг.

Ключові слова: цифрова економіка, роздрібний ринок, банк, цифрова трансформація, інновації, ефективність.

ANNOTATION

Digital transformation of banking products in the retail market, qualification work for a master's degree in the specialty "Finance, Banking and Insurance" in the master's program in the master's program of professional direction
Management of the activity of banks in the financial market
Odessa National Economic University
Odessa, 2019

The Master's qualification work consists of three sections. The object of study is the activity of banks in the retail market under the influence of the digital economy.

The paper deals with theoretical aspects of the nature and features of the digital economy. The issues of influence of digitalization processes on the activity of banks in the retail market are considered, the main types of digital retail banking products and services are identified and characterized. Digital banking services in the money and credit markets have been analyzed. The directions of improvement of existing and introduction of new digital services by banks of Ukraine are defined. Methodical approaches to determining the effectiveness of innovative services are proposed.

Keywords: digital economy, retail market, bank, digital transformation, innovation, efficiency

ЗМІСТ

	стор .
ВСТУП	3 <input type="text"/>
РОЗДІЛ ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ЇЇ	
1. ВПЛИВ НА БАНКІВСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ	
1.1. Цифрова економіка: сутність та особливості розвитку	6
1.2. Розвиток цифровізації в економіці України Вплив процесів цифровізації на діяльність сучасних банків	12
1.3 Вплив процесів цифровізації на діяльність сучасних банків	17
Висновки до розділу 1	25
РОЗДІЛ АНАЛІЗ ПРОЦЕСІВ РОЗВИТКУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА РОЗДРІБНОМУ	
2. РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ	
2.1. Аналіз розвитку фінансових технологій під впливом цифрової економіки	27
2.2. Вплив цифрових технологій на інструменти грошового ринку.....	37
2.3 Цифрова трансформація кредитних продуктів сучасних банків	45
Висновки до розділу 2.....	54
РОЗДІЛ ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОЦЕСІВ ЦИФРОВОЇ	
3. ТРАНСФОРМАЦІЇ РОЗДРІБНОГО БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ	
3.1. Перспективи формування інноваційних цифрових технологій на фінансовому ринку	54
3.2. Банки у формуванні фінансової інфраструктури цифрової економіки	61
3.3 Методи та показники оцінювання економічної ефективності інноваційної діяльності банків	71
Висновки до розділу 3.....	81
ВИСНОВКИ	83 <input type="text"/>
Список використаних джерел	84 <input type="text"/>

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах цифрової економіки інновації стають рушійною силою розвитку суспільства. Активна технологічна модернізація за рахунок впровадження інновацій відбувається і в банках. Особливу роль відіграють інновації, які стосуються дистанційного банківського обслуговування, управління ризиками, удосконалення інформаційно-комп'ютерних технологій. Однак, у більшості українських банків процес управління інноваційною діяльністю зорієнтований на вирішення поточних завдань, а якість управління не відповідає міжнародному рівню та загальнонаціональним потребам розвитку банківської системи – підвищення ефективності, конкурентоспроможності, забезпечення стабільної діяльності банків та посилення їх впливу на інноваційні процеси в економіці. За цих умов важливого значення набувають дослідження теоретичних і практичних питань економічної ефективності інноваційної діяльності банків, спрямованих на підвищення дохідності за прийняттого ризику, а також формування стратегій інноваційного розвитку банків.

Теоретичні засади економічної ефективності, напрямів цифровізації банківських послуг банків, сутності, видів та класифікації банківських інновацій, організації інноваційних процесів досліджуються у таких вчених-економістів: П. Друкера, Б. Кінга, Л. Лямина, Дж. Сінкі, К. Скіннера, Й. Шумпетера, Т. Васильєвої, І. Д'яконової, Л. Жердецькаї, С. Єгоричевої, В. Коваленко, Л. Кузнецової, Ю. Оніщенко, І. Павленко, Н. Пантелєєвої, К. Салиги, О. Яременка, В. Шевчука та інших.

Науковці і практики постійно приділяють увагу питанням ефективності інноваційної діяльності, однак багато аспектів цієї проблеми залишається недостатньо дослідженими. Зокрема, потребують поглибленої розробки теоретичні і практичні питання розвитку роздрібного ринку банківських послуг під впливом процесів цифровізації.

Актуальність вирішення зазначених проблем та їх практична значимість зумовили вибір теми дипломної роботи. визначили його мету та основні завдання.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є вивчення теоретичних і методичних розвитку роздрібного банківського бізнесу під впливом цифрової економіки. ц засад оцінювання економічної ефективності інноваційної діяльності банків

Відповідно до поставленої мети визначено та вирішено такі основні завдання:

- поглибити дослідження сутності банківських інновацій та організації інноваційної діяльності банків;
- узагальнити теоретичні засади цифрової економіки;
- визначити науково-методичні підходи щодо визначення впливу фінансових технологій на розвиток банків
- –проаналізувати процесі розвитку електронних грошей на роздрібному банківському ринку;
- оцінити вплив цифрової трансформації на кредитну діяльність банків;
- розробити методику комплексної оцінки економічної ефективності інноваційної діяльності банків;

Об'єктом дослідження є діяльність банків на роздрібному ринку в умовах цифрової економіки.

Предметом дослідження є грошові відносини, які виникають в процесі інноваційної діяльності банків.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань у роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи наукових досліджень, а саме: діалектичний, системний, аналітичний, порівняльного аналізу статистичних методів при визначенні показників економічної ефективності інноваційної діяльності банків на ринку роздрібного бізнесу.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти, що регулюють діяльність банків в Україні, фінансова звітність банків, офіційні публікації Світового банку, Міжнародного валютного фонду, Базельського комітету. Використано дані статистичних щорічників, інформаційно-аналітичних бюлетенів, наукову, методичну та довідкову літературу, монографічні видання та статті вітчизняних і зарубіжних учених, офіційні ресурси Інтернет.

ВИСНОВКИ

Банки та фінансові організації будуть використовувати кожний крок користувачів для цілковитого розуміння життя та потреб клієнтів та персоналізації запропонованих послуг за допомогою штучного інтелекту.

Роль банку полягатиме у тому, щоб визначити та запропонувати клієнту найбільш релевантний в даний момент сервіс, замовити та забезпечити його оплату.

Оплата продуктів та послуг стане «невидимою» для клієнтів (приклад — Uber).

Взаємодія з клієнтами буде максимально простою та зручною за допомогою голосу, біометрії та wearable devices.

Кредитні продукти стануть більш гнучкими та персоналізованими, а оцінка ризикованості позичальника ґрунтуватиметься на життєвих звичках та історії покупок.

Платформизація — банки створять цифрові платформи, на яких клієнти зможуть обирати серед запропонованих різними провайдерами сервісів ті, які найбільше відповідають їхнім запитам і максимально задовольняють їхні життєві потреби (приклад — Vchat в Китаї).

Цифрові валюти покращать зручність та швидкість платежів та дозволять запускати інноваційні послуги. Традиційні банківські продукти будуть замінені контекстно-релевантними фінансовими послугами. Будуть створені такі продукти, як, наприклад "Lifestyle Bundle", які об'єднують в єдиний платіж всі періодичні платежі домогосподарства.

Велику роль відіграватиме питання впевненості користувачів в захищеності їхніх даних та їх цільового використання, кібербезпека використовуватиме для захисту даних AI .KPMG в Україні проводить стратегічні сесії для наших клієнтів, які мають за мету надати приклади застосувань нових технологій, специфічних саме для банківської сфери, надихнути керівництво компаній на трансформацію, якої вимагає сучасний світ, та інтегрувати інновації в стратегію організації.

Список використаних джерел

1. The Economic of Modern Manufacturing: Technology, Strategy, and Organization, Paul Milgrom and John Roberts, The American Economic Review, June 1990.
2. Цифровые дивиденды. World Bank. Обзор и оглавление Доклада о мировом развитии «Цифровые дивиденды». Электронный ресурс: www.wds.worldbank.org/.../World0developm0l0dividends0overview.pdf.
3. Доклад о мировом развитии «Цифровые дивиденды». Группа Всемирного банка.- 2016 // <http://documents.worldbank.org/> Касян І.Ю. «Фіна
4. Digital Agenda for Europe [Electronic resource]. – Access mode: <http://ec.europa.eu/digitalagenda/>
5. Europa-2020. A European strategy for smart, sustainable and inclusive growth [Electronic resource]. – Access mode: <http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe.ersion.pdf>
6. Horizon 2020 [Electronic resource] Access mode: <https://www.google.com.ua/webhp?-sourceid=UTF-8#q=horizon+2020>.
7. Цифрова адженда України – 2020 («Цифровий порядок денний» – 2020). Концептуальні засади (версія 1.0). Першочергові сфери, ініціативи, проекти «цифровізації» України до 2020 року. [Електронний ресурс] / НІТЕСН office. – грудень 2016. – 90 с. – Режим доступу: <https://ucci.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>.
8. Коляденко С. В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні та світі. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2016. № 6. С. 105-112.
9. Стратегії високотехнологічного розвитку в умовах глобалізації: національний та корпоративний аспекти : моногр. / Н. П. Мешко, О. М. Сазонець, О. А. Джусов, О. В. Пирог, С. Е. Сардак; ред.: Н. П. Мешко; Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара. Донецьк : Юго-Восток, 2012. 470 с.
10. Коровайченко Н. Ю. Передумови інтеграції України до єдиного

- цифрового ринку Європейського Союзу. Ефективна економіка. 2017. № 6. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5648>. 11. Кіт Л.
11. Еволюція мережевої економіки. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2014. № 3 (2). С. 187-194.
12. Малик І. П. Тенденції розвитку інформаційної економіки в Україні. Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. 2013. Вип. 1 (14). С. 25- 34.
13. Веретюк С. М., Пілінський В. В. Визначення пріоритетних напрямків розвитку цифрової економіки в Україні. Наукові записки Українського науково-дослідного інституту зв'язку. 2016. №2 (42). С. 51-58.
14. Апалькова В. В. Концепція розвитку цифрової економіки в Євросоюзі та перспективи України. Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Менеджмент інновацій. 2015. Вип. 4. С. 9-18. 15 Васильєва Н. Ф., Кавура В. Л. Інформаційне суспільство в Україні у світових рейтингах: стан та проблеми. Економіка промисловості. 2015. №3 (71). С. 31-43.
- 16 Иванов С. В., Вишневыи А. С. Электронные платформы как инструмент модернизации экономики Украины. Вісник економічної науки України. 2017. №1 (32). С. 47-53
18. Грішнова О. А., Заїчко О. С. Новітні технології в економіці персоналу: нові можливості й нові виклики. Вісник економічної науки України. 2016. № 2 (31). С. 52-57.
19. Астаф'єв А. О. Питання розвитку цифрової культури українського соціуму: аналіт. записка / Національний інститут стратегічних досліджень. 2016. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1631/>.
20. Кузьменко О.В., Овчаренко В.О. Оцінювання впливу інноваційних технологій на ринок банківських послуг України. Бізнес Інформ. 2018. № 2. С. 121–126.
21. Карчева І.Я. Сучасні тенденції інноваційного розвитку банків України в контексті концепції Банк 22.. Фінансовий простір. 2015. № 3. С. 299–305. 3. Пасічник І. Трансформація каналів продажу банківських послуг у контексті

- забезпечення конкурентоспроможності банків. Вісник Національного банку України. 2014. № 10. С. 28–33.
23. Карчева Г.Т. Проблеми та перспективи розвитку банківської системи України. Фінансовий простір. 2018. № 1(29). С. 32–39.
24. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 7.12.2000 № 2121-III. Верховна Рада України. URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення: 01.03.2019).
25. Кучанський О.Ю. Перспективи розвитку в Україні систем дистанційного банківського обслуговування клієнтів. Управління розвитком складних систем. 2015. № 23(1). С. 115–119.
26. Vijayaragavan T. Modern Banking Services – A key Tool for Banking Sector. International Journal of Commerce, Business and Management. 2014. Vol. 3, № 4. P. 589–594.
27. Frame W.S., White L.J. Technological Change, Financial Innovation, and Diffusion in Banking. NYU Working Paper. 2014. № 451/33549.
28. Commercial bank branches (per 100,000 adults). The World Bank. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/FB.CBK.BRCH.P5?view=chart> (дата звернення: 01.02.2019).
29. Жаворонок А.В. Диверсифікація банківських послуг: факторний вплив. Молодий вчений. 2016. № 12.1. С. 739–744.
30. Гребенюк Н.В. Значимість зовнішніх факторів впливу в управлінні банком в сучасних умовах. Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна. 2014. Вип. 46. С. 257–261.
30. Єсіна О.Г. Інтернет-банкінг в Україні: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку. Вісник соціально-економічних досліджень. 2013. Вип. 1(48). С. 209–213.
31. Коляденко С.В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні та світі. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2016. № 6. С. 105–110.

32. EUROPE 2020. A European strategy for smart, sustainable and inclusive growth. European Commission. 2010. URL : <http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%2007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf> (дата звернення: 08.02.2019).
33. Трудова М.Є. Інноваційні перспективи розвитку в банківській системі України. Економіка і суспільство. 2016. № 3. С. 485–490.
34. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України; Концепція, План, Заходи від 17.01.2018 № 67-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80> (дата звернення: 08.02.2019).
35. Internet User Statistics & 2018 Population for the 53 European countries and regions. URL : <https://www.internetworldstats.com/stats4.htm> (дата звернення: 08.02.2019).
36. Міщенко В.І., Міщенко С.В. Маркетинг цифрових інновацій на ринку банківських послуг. Фінансовий простір. 2018. № 1. С. 75–79.
37. Неізнана О.В. Огляд новітніх електронних технологій і аналіз розвитку сучасного банку. Технологический аудит и резервы производства. 2016. № 2/6. С. 28–31.
38. Спільна заява фінансових регуляторів щодо статусу криптовалют в Україні. URL : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=59735329 (дата звернення: 09.02.2019).
39. Global Emerging Markets Strategy Focus. How bad is Bitcoin for the World? CitiResearch is a division of Citigroup Global Markets Inc. URL : <https://ir.citi.com/6E2oNPHzWm1Wt%2F1FqjcywZsl349qEsO61g8k82zK98dlnfVNCrTWtg%3D%3D> (дата звернення: 18.02.2019).
40. Шевчук Т.В. Проблеми та особливості розвитку цифрових банківських технологій. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2015. Вип. 1. С. 249–255.

41. Зверук Л.А., Рибачук В.О. Модернізація національного ринку банківських послуг як стратегічний орієнтир його розвитку (на прикладі ПАТ «Державний ощадний банк України»). Інтернаука. Серія «Економічні науки». 2017. № 1. С. 19–26.
42. Заборовець Ю.О. Сутність, зміст та перспективи розвитку інноваційних технологій у банківських установах України. Сталий розвиток економіки. 2014. № 2. С. 206–211.
43. Глібко С.В. Правове забезпечення використання інновацій банками при наданні послуг в мережі Інтернет. Правове регулювання відносин у мережі Інтернет : кол. монографія / за ред. С.В. Глібко, К.В. Єфремова. Харків, 2016. Розд. 2, підр. 2.5. С. 155–165.
44. Гайдар С.І., Калюжна Ю.В. Використання технологій Big Data у банківській діяльності. Майбутнє банкінгу: сучасні виклики та перспективи розвитку : матеріали II Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, м. Київ, 15.06.2017. Київ : КНЕУ, 2017. С. 15–18.
45. Батаев А.В. Перспективы внедрения облачных автоматизированных банковских систем в финансовых институтах. Актуальні проблеми економіки. 2015. № 4. С. 404–413.
46. Іванченко Г.Ф. Сучасні перспективи хмарних СППР у банківській системі. Інфраструктура ринку. 2016. № 2. С. 361–364.
47. Зозульов О.В., Левченко М.О. Формування омніканальної збутової стратегії підприємства. Економічний вісник НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського». 2016. № 13.
48. Зверяков М.І., Коваленко В.В. Формування системи індикаторів фінансової стійкості банківської системи. Фінанси України. 2012. № 4. С. 3–12.
49. Зверяков М.І., Коваленко В.В., Сергєєва О.С. Управління фінансовою стійкістю банків : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 520 с.
50. Майорова Т.В. Банківські інновації як ключовий чинник розвитку банківської системи. Майбутнє банкінгу: сучасні виклики та перспективи розвитку : матеріали II Міжнародної науково-практичної Інтернет-

конференції, м. Київ, 15.06.2017. Київ : КНЕУ, 2017. С. 79–81.

51. Батракова Т.І. Проблеми та перспективи розвитку електронних грошей в Україні / Т. І. Батракова - [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://economyandsociety.in.ua/journal/7_ukr/118.pdf

52. Бочаров А. Перспективи розвитку електронних грошей в Україні / А. Г. Бочаров // Інноваційна економіка. – 2015. –№ 39– С. 101-104.

53. Ільницька Н. Аналіз світового ринку електронних грошей / Надія Ільницька // Вісник НБУ. – 2010. – № 5. – С. 31-36.

54. Кравчук В. Електронні гроші в Україні. Аналітичний звіт / В. Кравчук. – К. : Альфа-ПК, 2012. – С. 64–70.

55. Муржак Ю. В. Аналіз функціонування електронних грошей в Україні: проблеми та перспективи розвитку / Ю. В. Муржак – К.: Nauka i Studia, 2013. – С. 83.

56. Проценко К. В. Стан та перспективи розвитку електронних грошей в Україні/ К. В. Проценко - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.economy-confer.com.ua/full-article/1989>

57. Петрушенко Ю.М. Новітні підходи до фінансування розвитку місцевих громад: від реконізму до P2P-кредитування / Ю.М. Петрушенко // Вісник Української академії банківської справи. – 2014. – № 1. – С. 90–94. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VUABS_2014_1_20.

58. Привалова І. М. P2P кредитування– як елемент конкуренції на ринку банківських послуг України / І.М. Привалова // Регіональна бізнес-економіка та управління. – 2014. – № 2. – С. 84–88. 123 ISSN 2312-6779. Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка». Вип. 11(1), 2017

59. Марченко О.С. Краудфандинг: соціально-економічний зміст та види / О.С. Марченко // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Економічна теорія та право. – 2013. – № 4. – С. 26–35. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_etp_2013_.

60. Меджибовська Н.С. Краудфандинг для малого бізнесу: міф чи реальність? / Н.С. Меджибовська // Економіка України. – 2016. – № 10. – С. 20–34. 5. 2016 P2P / Marketplace Lending Year in Review [Електронний ресурс]. – Режим

доступу: <http://www.pmifunds.com/2016-p2p-mar>.

1. 59. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія): навч. посібник.
— 2-ге вид., доп. і перероб. — К.: КНЕУ, 2002. — 240 с.
2. 60. Еш С.М. Фінансовий ринок: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / С.М. Еш; Мін. освіти і науки України, Національний університет харчових технологій. — 2-ге вид. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 528 с.
3. 61. Иванов В.М. финансовый рынок: конспект лекций. — К., 2001. — 105 с.
4. 62. Ходаківська В.П., Данілов О.Д. Ринок фінансових послуг: навчальний посібник. — Ірпінь: Академія ДПС України, 2001. — 501 с.
5. 63. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: підручник. — 2 — ге вид., стер. — К.: Знання, 2008. — 535 с.
6. 64. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник. — К.: Знання, 2007. — 1072 с.
7. 65. Іваницька О.М. Фінансові ринки: навч. посіб. / О.М. Іваницька. — К.: Вид-во УАДУ, 1999. — 95 с.
8. 70. Шкільник І.О. Фінансовий ринок: сучасний стан і стратегія розвитку: монографія. — Суми: Мрія: УАБС НБУ, 2008.
— 347 с.
9. 71. Бормотова М.В, Бондаренко В.В. Дослідження сутності поняття "фінансовий ринок" України // Вісник економіки транспорту і промисловості. — № 42. — 2013. — С. 200—202.